

Jadwiga BIAŁA¹

Grzegorz Sęk – utalentowany popularyzator astronomii

Śmierć Grzegorza Sęka 7 listopada 2025 roku, pogрузzyła w smutku zarówno tych, z którymi dzielił astronomiczne pasje, jak i tych, w których te pasje zaszczylił.

Grzegorz urodził się 17 grudnia 1947 roku w Chrzanowie. Jeszcze w szkole podstawowej zainteresował się astronomią. W szkole średniej posiadał już własny teleskop. W tamtych czasach było to rzadkością, bo takie instrumenty nie były wtedy tak dostępne, jak dzisiaj. Obserwował niebo z kolegami i brał udział w olimpiadach astronomicznych. Kiedy po maturze należało wybrać kierunek studiów, bez wahania wybrał astronomię na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Studia ukończył w roku 1971. Temat jego pracy magisterskiej, wykonanej pod kierunkiem prof. Konrada Rudnickiego, brzmiał: *Analiza widma gwiazdy potrójnej 44i Bootis*. Po studiach, w latach 1973–1984, pracował w Obserwatorium Astronomicznym UJ. Zajmował się obserwacjami gwiazd zmiennych i zakryciami gwiazd przez Księżyc. Potem w latach 1984–2000 prowadził własną działalność gospodarczą.

Od roku 2000 do śmierci pracował w Młodzieżowym Obserwatorium Astronomicznym im. Kazimierza Kordylewskiego w Niepołomicach, chociaż od 2017 roku był już na emeryturze.

Grzegorz Sęk przy zabytkowym projektorze gwiazdowym (planetarium) (fot. Monika Maślaniec).

¹ *Polskie Towarzystwo Meteorologiczne;*
e-mail: jbialaastronom@gmail.com, ORCID: 0009-0001-9382-3254

Z Januszem Nicewiczem na konferencji „Meteoryt Morasko – 100-lecie pierwszego odkrycia” Poznań 12.11.2014 (fot. Janusz Nicewicz).

Spotkanie ze Stawoszem Uznańskim-Wiśniewskim (fot. Justyna Średzińska).

Talent Grzegorza, jako popularyzatora astronomii, ujawnił się w pełni w pracy z młodzieżą. Przede wszystkim umiał przekazywać wiedzę ciekawie i w taki sposób, aby każdy mógł zrozumieć. Zachęcał młodzież do uczestnictwa w projektach międzynarodowych, umożliwiających na przykład obserwacje teleskopami na innych kontynentach, rozmowy z astronautami na Międzynarodowej Stacji Kosmicznej (ARIS – *Amateur Radio on the International Space Station*), czy wykonywanie zdjęć Ziemi kamerą umieszczoną na Międzynarodowej Stacji Kosmicznej (Projekt *NASA Sally Ride EarthKAM Earth Knowledge Acquired by Middle school students*). Jego uczniowie odnosili sukcesy na Ogólnopolskim Młodzieżowym Seminarium Astronomicznym. Organizował i prowadził obozy astronomiczne letnie na Mazurach i zimowe w Bieszczadach. Na zaproszenie szkół oraz organizatorów imprez promujących naukę, wygłosił setki prelekcji i przeprowadził wiele warsztatów w różnych miejscowościach.

Prowadził zajęcia na szkoleniach i konferencjach dla nauczycieli, organizowanych przez Instytut Fizyki Doświadczalnej Uniwersytetu Wrocławskiego (Jesienna Szkoła Dydaktyki Fizyki) i przez Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych. Od 2011 roku był członkiem European Association for Astronomy Education, a od 2024 roku przewodniczącym tej organizacji i reprezentantem Polski. Pisał artykuły do czasopism i lokalnych gazet oraz felietony do radia RMF FM. Otrzymał Medal Komisji Edukacji Narodowej, Nagrodę Polskiego Towarzystwa Fizycznego oraz Nagrodę Małopolskiego Kuratora Oświaty.

Przy teleskopie w obserwatorium w miejscowości Žiar nad Hronom (fot. Janusz Nicewicz).

Grzegorz był członkiem Polskiego Towarzystwa Astronomicznego i Polskiego Towarzystwa Meteorologicznego. Dbał, aby szeroko rozumiana tematyka meteorologiczna była obecna w działalności Młodzieżowego Obserwatorium Astronomicznego. W obserwatorium działa kamera stacji bolidowej Skytinel, jest gablota z wymiennymi zestawami meteorologicznymi przygotowanymi przez członków Polskiego Towarzystwa Meteorologicznego, prowadzone są warsztaty z meteorologią. Swoją skromną kolekcję meteorologiczną Grzegorz demonstrował na prelekcjach i warsztatach prowadzonych w wielu miejscach w Polsce.

Przez ćwierć wieku dzielił się z młodzieżą i nauczycielami swoją wiedzą, ukazując piękno gwiazdowego nieba i wyjaśniając tajemnice Wszechświata. W życzliwej pamięci zachowa Go ogromna rzesza ludzi.